

سلسلہ دروس خارج

اصول فقہ

استاد پیدہ حسن خمینی

موضوع: تمایز علوم

جلسہ:

۲۰

تاریخ:

۱۹ / ۸ / ۱۹

بحث چهارم:

تمایز علوم

بررسی نظریه ششم : نظریه علامه طباطبائی رحمه الله علیه

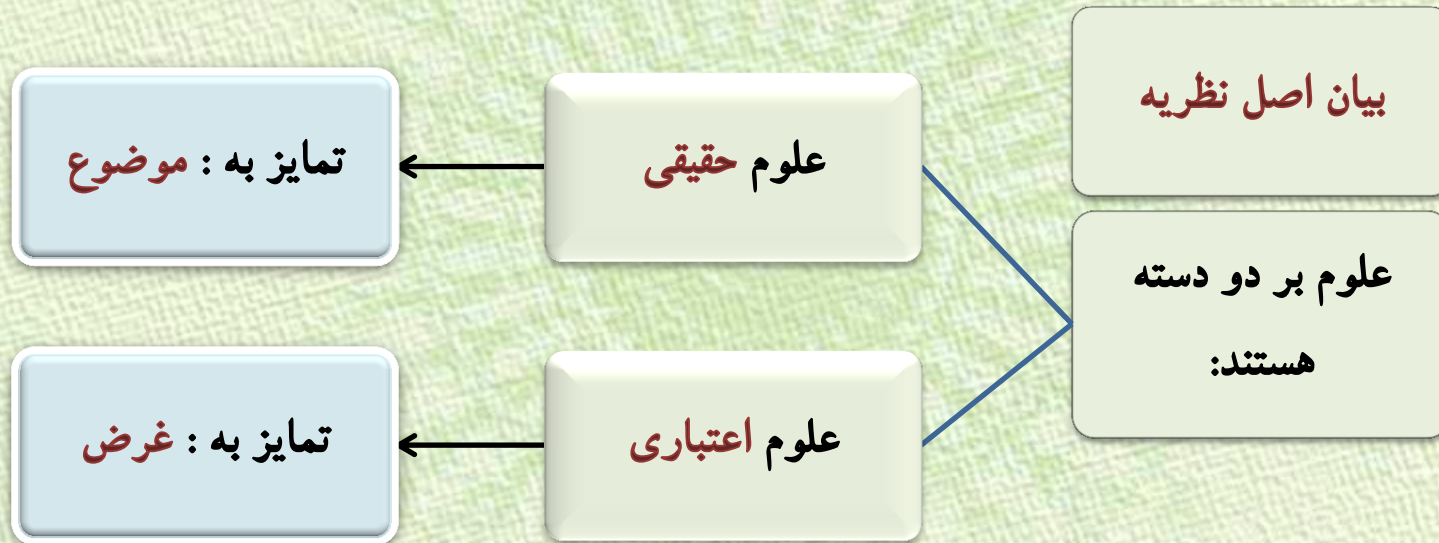
۱. در نظر علامه :

عرض ذاتی = محمولات مساوی با موضوع + بدون هیچ واسطه
در ثبوت و اثبات

دو مقدمه

۲. عوارض ذاتی به جهت کاربرد در برهان، ذاتی گفته می شود
(چرا که در برهان، محمول باید ذاتی موضوع باشد)
قضایای برهان باید : «کلی، ضروری و دائمی» باشد.

ایشان اشاره ای به این که **علوم اعتباری** دارای موضوع هستند یا نه، ندارند

تعریف علم حقیقی و علم اعتباری:

علم حقیقی : علم برهانی که محمولات عوارض ذاتی موضوع باشند
علم اعتباری : علمی که محمولات از عوارض ذاتی موضوع نیستند = اصلا در عالم خارج نیستند

علت **احتیاج** علوم حقیقی به موضوع:

این علوم **برهانی** هستند

و قضایای برهانی باید، **ضروری** و **دائمی** و **کلی** باشند

چند نکته :

۱. **مناقشه در لزوم «ضروری، کلی و دائمی بودن» علوم حقیقی برهانی**
(تنها در جایی لازم است که ما محتاج نتیجه ضروری و کلی باشیم)

۲. **مشخص نشدن ملاک تمایز** در بسیاری از علوم
(تکلیف علمی که اعتباری و برهانی نیستند، چیست؟)

۳. **اعتباری بودن علوم حقیقی** (بما هو علم)
ایشان فرمودند : اعتباریات معلول غرض است
ما می گوئیم : علوم حقیقی نیز از حیث علم بودن، «اعتباری» و محتاج
غرض هستند

نقد مبنای
علامه
طباطبایی